

نشریه توانمندسازی کودکان استثنائی

انجمن علمی کودکان استثنائی ایران

سال دهم، شماره ۳ (۳۲)، پاییز ۱۳۹۸

صص ۱۲۴-۱۰۹

DOI: 10.22034/CECIRANJ.2020.185738.1204

بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس ارزش‌های اجتماعی - هیجانی و تاب‌آوری در کودکان عادی و ناشنوای پیش‌دبستانی

محمد عاشوری*

معصومه یزدانی پور**

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری در کودکان عادی و ناشنوای پیش‌دبستانی در شهر اصفهان بود. این پژوهش توصیفی و از نوع پیمایشی بود. جامعه آماری این مطالعه شامل ۳۸۲ نفر از متخصصان، مادران کودکان عادی و ناشنوای پیش‌دبستانی شهر اصفهان در سال ۹۸-۱۳۹۷ بودند. نمونه به‌ترتیب شامل ۱۰، ۳۱۰ و ۶۲ نفر از متخصصان و مادران کودکان عادی و ناشنوا می‌شد که با روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب گردیدند. ابزار سنجش، مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری برای کودکان پیش‌دبستانی (SEARS) بود. برای تعیین روایی صوری و محتوایی از نظر ۱۰ متخصص استفاده شد. شاخص روایی محتوایی به روش لاواشه و روش والتز و باسل به‌دست آمد و شاخص روایی سازه به روش تحلیل عاملی محاسبه گردید. پایایی مقیاس با استفاده از روش آلفای کرونباخ به‌دست آمد. مقیاس در پنج خرده‌مقیاس شامل ۴۲ سؤال چهار گزینه‌ای طراحی شد. روایی صوری و محتوایی (شاخص روایی محتوایی کل = ۰/۸۳) تأیید گردید. شاخص روایی محتوایی برای هریک از خرده‌مقیاس‌های خودتنظیمی، شایستگی اجتماعی، همدلی، مسؤلیت‌پذیری و دانش هیجانی به‌ترتیب ۰/۸۳، ۰/۸۹، ۰/۸۳، ۰/۸۱ و ۰/۸۴ بود. پایایی مقیاس با آلفای کرونباخ برای نمره کل ۰/۸۸ و برای هریک از خرده‌مقیاس‌ها به‌ترتیب ۰/۸۷، ۰/۸۶، ۰/۹۰، ۰/۸۴ و ۰/۸۶ به‌دست آمد. مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری برای کودکان عادی و ناشنوای پیش‌دبستانی، ابزاری روا و پایا است. بنابراین، قابلیت استفاده در جامعه ایرانی را دارد و می‌توان از آن برای ارزیابی ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری کودکان عادی و ناشنوای پیش‌دبستانی استفاده کرد.

واژه‌های کلیدی: ارزش‌های اجتماعی-هیجانی، تاب‌آوری، ویژگی‌های روان‌سنجی، هنجاریابی

*نویسنده مسؤول: استادیار گروه روان‌شناسی و آموزش کودکان با نیازهای خاص، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

Email: m.ashori@edu.ui.ac.ir

**دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان با نیازهای خاص، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

مقدمه

ارزیابی رفتارهای اجتماعی و هیجانی کودکان خردسال به منظور درک پیشرفت‌های تحولی آنان و اطلاع‌رسانی به والدین برای مراقبت و آموزش از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است. به نظر می‌رسد کودکانی که در دوره پیش‌دبستانی، مهارت‌های اجتماعی و هیجانی بهتری دارند، در دوره جوانی هم بهتر بتوانند استرس‌های خود را در مواجهه با شرایط نامطلوب کنترل کنند و تاب‌آوری^۱ بالاتری داشته باشند. با وجود این که تغییرات اخیر در رابطه با ارزیابی‌ها و مداخله‌های بهنگام بر رفتار مثبت تمرکز دارند؛ ولی ابزارهای روا و پایای اندکی برای ارزیابی توانمندی کودکان پیش‌دبستانی وجود دارد. اهمیت این مسئله درباره تحول اجتماعی و هیجانی کودکان پیش‌دبستانی بیشتر است و ابزارهای بسیار اندکی در این زمینه وجود دارند (راویچ، ۲۰۱۳). علاوه بر این، چالش‌های اجتماعی و هیجانی، بخشی از زندگی روزمره هر فردی محسوب می‌شود و یکی از عواملی که پیامدهای اجتماعی و هیجانی نامطلوب را کنترل می‌کند، تنظیم هیجان^۲ است (سپنتا، عابدی، یارمحمدیان، قمرانی و فرامرزی، ۱۳۹۷). امروزه به عملکرد شناختی، هیجانی، اجتماعی و تحصیلی کودکان پیش‌دبستانی، به‌ویژه کودکان ناشنوا^۳ توجه ویژه‌ای می‌گردد (لاویر، ۲۰۱۸). این کودکان نسبت به همسالان عادی خود مشکلات شناختی، هیجانی و اجتماعی بیشتری را تجربه می‌نمایند (محمودی، عاشوری و انصاری شهیدی، ۱۳۹۶؛ عاشوری و قاسم‌زاده، ۱۳۹۷؛ لین، لین، ویو و ونگ، ۲۰۱۶) و این مشکلات تأثیر نامطلوبی بر عملکرد آن‌ها در حوزه‌های مختلف می‌گذارد (آدیگان، ۲۰۱۷؛ شین و هانگ، ۲۰۱۷). زیرا آسیب شنوایی می‌تواند کودکان را در معرض انزوا قرار دهد (کرمی و تازیکی، ۱۳۹۵) و آموزش چنین کودکانی یکی از چالش‌برانگیزترین حوزه‌های مطالعه در آموزش ویژه قلمداد می‌شود (لورانس و همکاران، ۲۰۱۸). یکی از عوامل مهم در برقراری ارتباط مطلوب والدین با فرزند ناشنوا خود، گسترش اطلاعات و آگاهی و احساس مسؤلیت آن‌ها است (لاویر، ۲۰۱۸). توجه به مشکلات هیجانی افراد عادی و ناشنوا از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد (کاستیلیانو و همکاران، ۲۰۱۶) ولی

ابزارهای اندکی برای ارزیابی شایستگی هیجانی^۴ یا ارزش‌های اجتماعی هیجانی و تاب‌آوری کودکان پیش‌دبستانی^۵ وجود دارد. با این که رشد مهارت‌های موردنظر در کودکان شنوا و ناشنوا، اندکی تفاوت دارد یا به بیان دقیق‌تر، کودکان ناشنوا در بسیاری از حوزه‌ها با تأخیر مواجه هستند؛ ولی مقداری از این تأخیرها نیز از نبود ابزارهای روا و پایا و ارزیابی نامناسب ناشی می‌شود که این امر توجه به کودکان ناشنوا پیش‌دبستانی را برجسته‌تر می‌سازد (هالاها، کافمن و پولن، ۲۰۱۸).

هیجان‌ها، حالت‌های پیچیده روان‌شناختی هستند که سه مؤلفه تجربه ذهنی، پاسخ هیجانی و رفتار آشکار را در برمی‌گیرند (بالدوسی، آوانری و فراکارولی، ۲۰۱۴). به‌طور کلی، تنظیم هیجان یکی از مؤلفه‌های تأثیرگذار بر کاهش مشکلات روان‌شناختی است (نریمانی، عالی ساری نصیرلو و موسی‌زاده، ۱۳۹۳). به‌بیان دیگر، دو مقوله مهم تنظیم هیجان که ارزیابی مجدد مثبت و تجربه و بیان هیجان مثبت می‌باشد، می‌تواند به کارکرد بین‌فردی بهتر و کاهش مشکلات روان‌شناختی منجر گردد (اصل سلیمانی، برجعلی، کیانی و دهکردی، ۱۳۹۶). تاب‌آوری به معنای توانایی غلبه بر مشکلات و تبدیل آن‌ها به فرصتی برای رشد و چارچوبی ارزشمند برای تعامل با افراد در موقعیت‌های چالش‌برانگیز زندگی است (وارکر و دویلی، ۲۰۱۲). برخورداری از این خصوصیت باعث می‌شود تا افراد رفتار سازش یافته‌تری داشته باشند، رویارویی با مشکلات را برای آن‌ها ساده‌تر می‌کند و امکان برخورد مؤثر با موانعی که در راه رسیدن به اهداف می‌باشد را افزایش می‌دهد (هالاها، کافمن و پولن، ۲۰۱۸). ارزش‌های اجتماعی - هیجانی و تاب‌آوری متمرکز بر هیجان است و بر ماهیت سازگاران و کارکردی هیجان‌ها تأکید می‌کند (گروس، ۲۰۰۷). علاوه بر این، به‌دنبال شناسایی و تصحیح تلاش‌های ناسازگارانه برای تنظیم تجارب هیجانی، تسهیل پردازش مناسب و خاموش کردن پاسخ‌های مفراطی هیجانی به نشانه‌های درونی و بیرونی می‌باشد (رضایی و دشت‌بزرگی، ۱۳۹۷؛ ویلیاموسکا و همکاران، ۲۰۱۰). ارزش‌های اجتماعی - هیجانی و تاب‌آوری به‌معنای ارزیابی یا بررسی مهارت‌های اجتماعی و هیجانی کودکان است. ارزش‌های اجتماعی - هیجانی

4. emotional competency
5. social-emotional assets and resiliency of preschool children

1. resiliency
2. emotion regulation
3. deaf children

هیجان‌ات شدید می‌تواند شایستگی هیجانی فرد را تهدید کند (گارنفسکی، حسین و کرایچ، ۲۰۱۷).

یکی از پرسشنامه‌های مرتبط با ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری، پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان^۶ است که گارنفسکی و کرایچ در سال ۲۰۰۶ آن را طراحی کرده‌اند. این پرسشنامه، راهبردهای تنظیم شناختی هیجان‌ها را در پاسخ به حوادث تهدیدکننده و تنیدگی‌زای زندگی برحسب نه عامل می‌سنجد که عبارتند از: خودسرزنشگری، دیگرسرزنشگری، تمرکز بر فکر/نشخوارگری، فاجعه‌نمایی، کم‌اهمیت‌شماری، تمرکز مجدد مثبت، ارزیابی مجدد مثبت، پذیرش، تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی. پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان از دو مقیاس تشکیل شده است: مقیاس راهبردهای غیرانطباقی از چهار عامل نخست و همچنین مقیاس راهبردهای انطباقی از پنج عامل آخر را تشکیل می‌شود. بشارت و بزازیان (۱۳۹۳)، پایایی پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان را به روش آلفای کرونباخ در دامنه ۰/۸۷ تا ۰/۹۳ و روایی آن در دامنه ۰/۷۳ تا ۰/۸۷ گزارش کرده‌اند. یکی دیگر از پرسشنامه‌های مرتبط، مقیاس ناگویی هیجانی^۷ می‌باشد که بگی، پارکر و تیلور در سال ۱۹۹۴ طراحی کرده‌اند. این مقیاس دارای سه خرده‌مقیاس دشواری در شناسایی احساسات، دشواری در توصیف احساسات و تفکر عینی است. روایی محتوایی ابزار با نظر متخصصان تأیید و پایایی آن با روش کرونباخ ۰/۸۲ گزارش گردید (آیدین، ۲۰۱۵). بشارت (۱۳۸۸)، ضرایب آلفای کرونباخ برای ناگویی هیجانی کل و سه خرده‌مقیاس آن را به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۸۲، ۰/۷۵ و ۰/۷۲ گزارش کرده است. نمونه دیگر از پرسشنامه‌های مرتبط، پرسشنامه شایستگی اجتماعی است که فلنر، لیس و فلیپس در سال ۱۹۹۰ طراحی کرده‌اند. این پرسشنامه، چهار خرده‌مقیاس مهارت شناختی، مهارت رفتاری، کفایت هیجانی و آمایه انگیزشی دارد. پرن‌دین (۱۳۸۵) ضریب پایایی آن را با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۸ گزارش کرد. روایی آن نیز به روش تحلیل عاملی تأیید شد و مقدار کفایت نمونه‌برداری آن ۰/۸۲ به‌دست آمد. مقیاس تاب‌آوری^۸ هم، یکی دیگر از مقیاس‌های مرتبط با ارزش‌های

و تاب‌آوری در کودکان شامل خودتنظیمی^۱، شایستگی اجتماعی^۲، دانش هیجانی^۳، همدلی^۴ و مسؤولیت‌پذیری^۵ می‌شود (راویچ، ۲۰۱۳). به توانایی افزایش آگاهی هیجانی و توانایی تنظیم و تعدیل فشارهای درونی و حالت‌های برانگیختگی هیجانی از طریق فرآیندهای شناختی، خودتنظیمی گفته می‌شود (نوری‌زاده میرآبادی، خواستاری، شیرمردی، بامداد و خسروی فارسانی، ۱۳۹۶). شایستگی اجتماعی در برگیرنده حالات مهم روانی فرد است که احساس‌هایی مانند اهمیت داشتن، کفایت و خودکارآمدی، تأثیرگذاری، خودتصمیم‌گیری و اعتماد را در برمی‌گیرد. شایستگی اجتماعی همان توانایی عملکرد انسان در امور مربوط به استقلال شخصی و مسؤولیت‌پذیری اجتماعی است و شامل مهارت‌های شناختی، رفتاری، هیجانی و انگیزشی می‌شود (عاشوری و جلیل‌آبکنار، ۱۳۹۷).

بعضی از متخصصان، ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری را به‌عنوان مهارت‌هایی تعریف کرده‌اند که افراد برای حفظ، مهار و افزایش تجربه و ابراز رفتارهای اجتماعی-هیجانی به‌کار می‌برند (گاروفالو، ولوتی و زاواتینی، ۲۰۱۸). برخی متخصصان نیز، ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری را با مواجهه‌شدن فرد با هیجان‌های منفی به‌جای اجتناب از آن در حالت پریشانی و درک توأم با شفقت، جهت نیل به اهداف مهم مرتبط می‌دانند (گریگوری، لاچانس و تایلر، ۲۰۱۵؛ اسکورل، ون‌ریجن، دیواید، ونگوزن و سواب، ۲۰۱۶). ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری شامل آگاهی هیجانی، شناسایی هیجان‌ها، تغییر احساسات، درک برانگیختگی هیجانی، تعدیل هیجان و پذیرش هیجان منفی می‌شود (ترخان، ۱۳۹۶؛ پورنامانیگسی، ۲۰۱۷). می‌توان گفت، ارزش‌های اجتماعی هیجانی و تاب‌آوری عاملی کلیدی و تعیین‌کننده در بهزیستی روانی هر فردی است که در انطباق با رویدادهای استرس‌آور زندگی نقشی اساسی ایفا می‌کند و بر کیفیت زندگی فرد اثر می‌گذارد. بیان مناسب هیجان‌ات شدید یا دشوار می‌تواند حمایت همسالان را در پی‌داشته باشد و در مقابل بیان بیش‌ازحد

5. responsibility
6. cognitive emotion regulation questionnaire
7. alexithymia scale
8. resiliency scale

1. self-regulation
2. social competence
3. emotion knowledge
4. empathy

رفتار پرخاشگرانه را در کودکان و نوجوانان ۱۸-۶ ساله ارزیابی می‌کند. پایایی آزمون- بازآزمون مقیاس‌ها بین ۰/۹۳ تا ۱ به‌دست آمده است. ضرایب کلی اعتبار با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۹۷ و با استفاده از اعتبار بازآزمایی ۰/۹۴ گزارش شده است (آخنباخ و رسکورلا، ۲۰۰۱). یزدخواستی و عریضی (۱۳۹۰)، ضریب اعتبار آلفای کرونباخ آن را برای فرم والدین ۰/۹۰ به‌دست آوردند و اعتبار سازه آن را ۰/۸۸-۰/۶۲ گزارش نموده‌اند.

لازم به ذکر است که همه ابزارهای فوق با این‌که ابزارهایی روا و پایا هستند، اما برای دامنه سنی گسترده یا فقط برای نوجوانان و بزرگسالان طراحی شده‌اند، نسبتاً قدیمی می‌باشند و هیچ‌یک به ارزیابی تخصصی ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری کودکان پیش‌دستانی نمی‌پردازند. نخستین مقیاس برای ارزیابی ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری کودکان پیش‌دستانی که همان شایستگی هیجانی را ارزیابی می‌کند، راویچ در سال ۲۰۱۳ هنجاریابی کرده است. مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری برای ارزیابی یادگیری اجتماعی و هیجانی کودکان پیش‌دستانی به‌کار می‌رود. این مقیاس شامل سه خرده‌مقیاس خودتنظیمی و شایستگی اجتماعی، دانش هیجانی و ابراز آن و همدلی و مسؤلیت‌پذیری می‌شود. از نظر راویچ (۲۰۱۳)، ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری همان فرایند اکتساب و استفاده مؤثر از دانش، نگرش و مهارت‌های لازم برای شناخت و مدیریت احساسات می‌باشد. در این پژوهش نیز به بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی همین مقیاس پرداخته شده است که با توجه به مطالب ذکرشده از اهمیت و نوآوری خاصی برخوردار است و حاکی از خلأ پژوهشی در این حوزه می‌باشد. در راستای ضرورت این پژوهش می‌توان گفت، روان‌شناسی در ابتدا بیشتر بر هیجان‌های منفی مانند افسردگی و اضطراب تمرکز داشت و بر هیجان‌های مثبت مانند خنده و شادی کمتر تأکید می‌کرد. به‌همین دلیل، امروزه پژوهش درباره ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری کودکان پیش‌دستانی به‌طور قابل‌توجهی در حال توسعه و پیشرفت است. ازسوی دیگر، پیشرفت روزافزون دانش روان‌شناسی و مداخله‌های روان‌شناختی، مستلزم دسترسی به ابزارهای دقیق و عینی

اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری است که کاتر و دیویدسون در سال ۲۰۰۳ آن را تدوین کرده‌اند. آن‌ها اعتبار این مقیاس را از طریق آلفای کرونباخ ۰/۸۹ و از طریق بازآزمایی ۰/۸۷ گزارش کرده‌اند. جوکار (۱۳۸۶)، اعتبار این مقیاس را از طریق آلفای کرونباخ ۰/۹۳ و روایی آن را از طریق تحلیل عاملی ۰/۹۱ برآورد نمود.

پرسشنامه‌های دیگری برای سنجش مهارت‌های اجتماعی هیجانی و تاب‌آوری در کودکان و نوجوانان عادی و ناشنوا وجود دارد. مقیاس مهارت‌های اجتماعی^۱ را ماتسون، روتاتوری و هلسل در سال ۱۹۸۳ برای ارزیابی مهارت‌های اجتماعی کودکان ۴ تا ۱۸ ساله ابداع کردند که یوسفی و خیر (۱۳۸۱) آن را هنجاریابی نمودند. ضریب پایایی این مقیاس از طریق آلفای کرونباخ و دو نیمه‌کردن یکسان و برابر با ۰/۸۶ گزارش شده است. روایی سازه آن از روش آماری تحلیل عاملی به شیوه مؤلفه‌های اصلی استفاده گردید که مقدار ضریب کفایت نمونه‌برداری ۰/۸۶ به‌دست آمد. مقیاس درجه‌بندی مهارت‌های اجتماعی^۲ را گرشم و الیوت در سال ۱۹۹۰ در سه فرم والدین، معلمان و دانش‌آموزان برای سه دوره تحصیلی پیش‌دستانی، دبستان و راهنمایی-دبیرستان طراحی کرده است. ضریب اعتبار این مقیاس از طریق آلفای کرونباخ ۰/۹۴ گزارش شده است. مولی، جلیل‌ابکنار و عاشوری (۱۳۹۴)، با اجرای این مقیاس بر روی کودکان کم‌شنوای ایرانی، ضریب پایایی آن از طریق آلفای کرونباخ ۰/۷۹ و همچنین روایی آن را از طریق تحلیل عاملی ۰/۸۳ گزارش کرده‌اند. پرسشنامه مشکلات رفتاری راتر^۳ را راتر، کاکس، توپلینگ، برگر و یول در سال ۱۹۷۵ طراحی کرده‌اند که پایایی بازآزمایی و پایایی درونی این پرسشنامه را با فاصله زمانی دو ماهه ۰/۷۴ گزارش شده است. میزان توافق پرسشنامه نیز ۷۶/۷ به‌دست آمد. توکلی‌زاده، بواله‌ری، مهریار و دژکام (۱۳۷۶) در ایران نیز، پایایی این پرسشنامه را با روش دونیمه‌کردن و بازآزمایی به‌ترتیب ۰/۶۸ و ۰/۸۵ گزارش کردند. فهرست مشکلات رفتاری کودک^۴ را نیز آخنباخ و رسکورلا در سال ۲۰۰۱ طراحی نموده‌اند که هشت عامل اضطراب/افسردگی، گوشه‌گیری/افسردگی، شکایت‌های جسمانی، مشکلات اجتماعی، مشکلات تفکر، مشکلات توجه، نادیده‌گرفتن قواعد و

3. Rutter child behavior questionnaire for parents
4. Child behavior checklist (CBCL)

1. Social skills scale
2. Social skills rating scale or SSRS

همدلی و مسؤولیت‌پذیری می‌شود. این مقیاس در طیف لیکرتی چهار درجه‌ای به صورت هرگز (+)، گاهی (۱)، اغلب (۲) و همیشه (۳) نمره‌گذاری می‌گردد و حداقل و حداکثر نمره آن به ترتیب صفر و ۱۲۶ است. روایی محتوایی و روایی سازه مقیاس ارزش‌های اجتماعی هیجانی و تاب‌آوری برای کودکان پیش‌دبستانی مطلوب گزارش شده است. در واقع، روایی از طریق تحلیل عامل در دامنه ۰/۳۹ تا ۰/۹۲ محاسبه گردید. پایایی آن نیز از طریق آلفای کرونباخ برای هر سه عامل به ترتیب ۰/۹۵، ۰/۹۲ و ۰/۹۰ و برای کل مقیاس ۰/۹۷ به دست آمد (راویچ، ۲۰۱۳).

برای اجرای پژوهش حاضر که به صورت بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری است، ابتدا پیش‌نویس این مقیاس براساس بررسی دقیق منابع موجود تدوین شد. نحوه تهیه مقیاس به این صورت بود که ابتدا مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری که راویچ در سال ۲۰۱۳ در قالب رساله دکتری در دانشگاه اورگن در غرب آمریکا تدوین کرده بود با استفاده از ترجمه روبه‌جلو، ترجمه روبه‌عقب و مقایسه این دو متن به فارسی برگردانده شد. سپس ۱۰ نفر از روان‌شناسان دارای مدرک تحصیلی دکتری روان‌شناسی با تجربه‌کاری بیش از ۱۰ سال در حوزه کودک که از اصول ابزارسازی آگاهی داشتند، روایی محتوایی هریک از گویه‌ها و کل مقیاس را براساس سادگی، مرتبط بودن و وضوح آن‌ها بررسی نمودند. مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری در یک مطالعه مقدماتی طی دو مرحله به مادران ۲۴ کودک عادی و ۱۷ کودک ناشنوای پیش‌دبستانی داده شد تا بخوانند و سؤال‌هایی را که واضح نیستند مشخص کنند. به این ترتیب، با اصلاحاتی که انجام گردید سادگی و وضوح گویه‌ها و همچنین روایی صوری مقیاس تضمین شد. با توجه به مقیاس‌های مهارت‌های اجتماعی، تنظیم شناختی هیجان، ناگویی هیجانی، شایستگی اجتماعی و تاب‌آوری به جست‌وجوی مقوله‌های احتمالی مغفول مانده در مقیاس مقدماتی پرداخته شد و درباره مقوله‌ها و سؤال‌ها تجدیدنظری به عمل آمد. به این ترتیب، تغییراتی در مقوله‌ها و گویه‌ها به وجود آمد، مقیاس مقدماتی در طیف لیکرتی چهار درجه‌ای به صورت هرگز (+)، گاهی (۱)، اغلب (۲) و همیشه (۳) نمره‌گذاری و فرم پیش‌نویس آماده گردید.

به منظور ارزیابی و سنجش ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری و مؤلفه‌های مختلف آن می‌باشد. از آنجایی که توجه به ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری در کودکان پیش‌دبستانی از اهمیت قابل توجهی برخوردار است و در جامعه ما در این زمینه هنوز ابزار معتبر و مبتنی بر شرایط موجود ساخته نشده است، پژوهش حاضر با هدف بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری در کودکان عادی و ناشنوای پیش‌دبستانی در شهر اصفهان انجام شد.

روش

جامعه آماری، نمونه و روش اجرای پژوهش

پژوهش حاضر، توصیفی و از نوع پیمایشی بود. جامعه آماری این پژوهش را متخصصان، مادران کودکان عادی و مادران کودکان ناشنوای پیش‌دبستانی شهر اصفهان در سال ۹۸-۱۳۹۷ تشکیل دادند. نمونه به ترتیب شامل ۱۰، ۳۱۰ و ۶۲ نفر از متخصصان، مادران کودکان عادی و مادران کودکان ناشنوا می‌شد که با روش نمونه‌گیری تصادفی از ۱۰ مرکز پیش‌دبستانی شهر اصفهان انتخاب شدند. ملاک‌های ورود به پژوهش برای متخصصان داشتن مدرک دکتری در رشته روان‌شناسی، سابقه ارائه خدمات روان‌شناختی به کودک به مدت حداقل ۱۰ سال و آشنایی با اصول ابزارسازی بود. ملاک‌های ورود برای مادران کودکان عادی و ناشنوا نیز داشتن فرزند دو تا شش ساله عادی یا ناشنوای با آفت شنوایی بیش از ۴۰ دسی‌بل در حال آموزش در مراکز پیش‌دبستانی بود. ملاک‌های خروج از پژوهش نیز، برای همه شرکت‌کنندگان، تمایل نداشتن به شرکت در پژوهش بود.

ابزار سنجش

مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری برای کودکان پیش‌دبستانی^۱ (SEARS): این مقیاس را راویچ در سال ۲۰۱۳ برای ارزیابی یادگیری اجتماعی و هیجانی کودکان پیش‌دبستانی طراحی کرده است. مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری برای کودکان پیش‌دبستانی دارای سه خرده‌مقیاس خودتنظیمی و شایستگی اجتماعی، دانش هیجانی و ابراز آن و

1. Social-Emotional Assets and Resiliency Scale for preschool (SEARS)

استخراج شده به صورت محرمانه باقی ماند، نتایج حاصل از پژوهش در سطح کلی گروه‌ها گزارش شود تا برای پیشبرد اهداف تعلیم و تربیت در اختیار روان‌شناسان و متخصصان تعلیم و تربیت قرار گیرد. روایی محتوایی مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری به روش لاواشه، و والتز و باسل، روایی سازه به روش تحلیل عاملی و همچنین پایایی با استفاده از روش آلفای کرونباخ محاسبه گردید.

یافته‌ها

در مطالعه مقدماتی مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری مشخص شد که گویه‌های ۲، ۳، ۷، ۲۲ و ۲۸ برای مخاطب قابل درک نیست. بخشی از محتوای این دو سؤال حذف و به صورتی که برای فرهنگ و شرایط افراد ایرانی قابل درک باشد بازنویسی شدند. نسبت روایی محتوایی و شاخص روایی محتوایی مقیاس براساس نظر متخصصان برای شرکت‌کنندگان با استفاده از روش لاواشه و روش والتز و باسل ۰/۷۹ و ۰/۸۳ به دست آمد. ضریب دشواری و ضریب تمیز هر گویه نیز محاسبه گردید که در جدول ۱، آمده است.

فرم پیش‌نویس مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری به منظور تعیین نسبت روایی محتوایی^۱ و شاخص روایی محتوایی^۲ به ترتیب به روش لاواشه^۳ و والتز و باسل^۴ به همان ۱۰ متخصص داده شد تا روایی کل مقیاس محاسبه گردد. در روش لاواشه باید متخصصان ضروری، مفید ولی غیرضروری یا غیرضروری بودن هر گویه را مشخص می‌کنند؛ اما در روش والتز و باسل میزان سادگی، مرتبط بودن و وضوح هر گویه را براساس طیف لیکرتی چهار درجه‌ای مشخص می‌نمایند. در هر دو روش روایی کل قابل محاسبه است. شاخص روایی سازه به روش تحلیل عاملی محاسبه شد. برای تعیین پایایی مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری به صورت تصادفی به ۱۰ مرکز پیش‌دبستانی در شهر اصفهان مراجعه گردید. ۳۷۲ نفر که ۳۱۰ نفر آن‌ها از مادران کودکان عادی و ۶۲ نفر از آنان مادران کودکان ناشنوا بودند به صورت تصادفی انتخاب شدند و مقیاس موردنظر را تکمیل نمودند.

به منظور رعایت ملاحظات اخلاقی پژوهش، پس از کسب رضایت کتبی از شرکت‌کنندگان در پژوهش و جلب همکاری آن‌ها، پژوهش صورت گرفت. به مسؤولان مراکز پیش‌دبستانی و شرکت‌کنندگان در این پژوهش اطمینان داده شد که اطلاعات

جدول ۱- مقادیر ضریب دشواری و ضریب تمیز گویه‌ها

گویه‌ها	ضریب دشواری	ضریب تمیز	گویه‌ها	ضریب دشواری	ضریب تمیز	گویه‌ها	ضریب دشواری	ضریب تمیز
۱	۰/۴۷	۰/۵۱	۱۵	۰/۳۹	۰/۶۲	۲۹	۰/۴۲	۰/۵۷
۲	۰/۳۷	۰/۵۴	۱۶	۰/۴۷	۰/۵۵	۳۰	۰/۴۷	۰/۶۵
۳	۰/۶۰	۰/۶۰	۱۷	۰/۴۲	۰/۶۰	۳۱	۰/۴۲	۰/۵۳
۴	۰/۵۴	۰/۵۷	۱۸	۰/۴۰	۰/۵۴	۳۲	۰/۴۹	۰/۵۸
۵	۰/۳۸	۰/۶۸	۱۹	۰/۴۷	۰/۴۹	۳۳	۰/۴۶	۰/۶۲
۶	۰/۳۹	۰/۵۶	۲۰	۰/۵۱	۰/۴۸	۳۴	۰/۵۱	۰/۴۷
۷	۰/۵۲	۰/۶۱	۲۱	۰/۴۸	۰/۵۷	۳۵	۰/۴۷	۰/۵۶
۸	۰/۴۷	۰/۶۲	۲۲	۰/۴۶	۰/۵۸	۳۶	۰/۳۹	۰/۵۱
۹	۰/۴۳	۰/۵۴	۲۳	۰/۵۳	۰/۵۴	۳۷	۰/۵۰	۰/۴۸
۱۰	۰/۳۹	۰/۶۴	۲۴	۰/۴۷	۰/۶۲	۳۸	۰/۴۶	۰/۶۰
۱۱	۰/۴۲	۰/۵۲	۲۵	۰/۳۷	۰/۶۶	۳۹	۰/۴۸	۰/۵۲
۱۲	۰/۳۶	۰/۴۸	۲۶	۰/۴۴	۰/۵۳	۴۰	۰/۵۳	۰/۴۹
۱۳	۰/۴۱	۰/۶۱	۲۷	۰/۵۱	۰/۵۰	۴۱	۰/۴۸	۰/۵۶
۱۴	۰/۳۳	۰/۵۰	۲۸	۰/۵۲	۰/۵۵	۴۲	۰/۴۴	۰/۶۱

دشواری بین ۰/۳ تا ۰/۷ می‌دهد، همه گویه‌ها از ضریب دشواری مطلوبی برخوردار بودند. ضریب تمیز هم از -۱ تا +۱ است و

براساس نتایج جدول ۱ و با توجه به این که مقدار ضریب دشواری از صفر تا یک و بهترین مقدار آن ۰/۵ و حداکثر اطلاع را ضریب

3. lawashe
4. Waltz & Bausell

1. Content Validity Ratio (CVR)
2. Content Validity Index (CVI)

ابراز آن و همدلی و مسؤولیت پذیری بود. پیش از تحلیل عامل اکتشافی، مناسب بودن عبارتهای مقیاس برای تحلیل عاملی با استفاده از شاخص همبستگی نمره‌های هر گویه با نمره کل تصحیح شده و شاخص کجی استاندارد هر گویه مورد بررسی قرار گرفت که نتایج آن در جدول ۲، آمده است.

هرچه مقدار آن به +۱ نزدیکتر باشد، بهتر است. ضریب تمیز همه گویه‌ها نیز این شرط را داشته باشد. در واقع، χ^2 محاسبه شده برای همه گویه‌ها در سطح آلفای ۰/۰۵ معنادار بود. روایی سازه حاصل از تحلیل عاملی مقیاس راویچ با روش ابلیمن، بیانگر سه عامل خودتنظیمی و شایستگی اجتماعی، دانش هیجانی و

جدول ۲- مقادیر همبستگی عبارتها با نمره کل تصحیح شده و کجی استاندارد گویه‌ها

گویه‌ها	همبستگی	کجی	گویه‌ها	همبستگی	کجی	گویه‌ها	همبستگی	کجی
۱	۰/۴۷	-۰/۱۷	۱۵	۰/۵۸	۰/۱۳	۲۹	۰/۴۱	-۰/۱۳
۲	۰/۳۷	-۰/۱۱	۱۶	۰/۳۴	۰/۲۱	۳۰	۰/۴۲	۰/۶۸
۳	۰/۶۰	-۰/۰۹	۱۷	۰/۵۵	-۰/۲۲	۳۱	۰/۵۲	۰/۹۳
۴	۰/۵۴	-۰/۲۳	۱۸	۰/۴۲	۰/۱۵	۳۲	۰/۳۹	۰/۲۹
۵	۰/۳۸	-۰/۱۲	۱۹	۰/۴۴	۰/۰۷	۳۳	۰/۴۶	-۰/۴۳
۶	۰/۳۹	-۰/۳۴	۲۰	۰/۳۶	۰/۱۸	۳۴	۰/۶۰	۰/۱۷
۷	۰/۵۲	-۰/۲۵	۲۱	۰/۴۹	۰/۲۴	۳۵	۰/۵۸	۰/۳۵
۸	۰/۴۷	-۰/۱۸	۲۲	۰/۴۸	۰/۱۹	۳۶	۰/۵۲	۰/۳۳
۹	۰/۴۳	-۰/۱۶	۲۳	۰/۵۰	-۰/۱۲	۳۷	۰/۳۷	۰/۲۹
۱۰	۰/۳۹	-۰/۱۴	۲۴	۰/۵۲	۰/۲۲	۳۸	۰/۴۲	۰/۳۰
۱۱	۰/۴۲	-۰/۳۲	۲۵	۰/۳۷	-۰/۰۶	۳۹	۰/۳۵	۰/۴۷
۱۲	۰/۳۶	-۰/۳۷	۲۶	۰/۴۱	۰/۳۷	۴۰	۰/۴۰	۰/۱۸
۱۳	۰/۶۱	-۰/۰۸	۲۷	۰/۳۹	۰/۲۴	۴۱	۰/۳۹	-۰/۲۵
۱۴	۰/۳۳	-۰/۱۰	۲۸	۰/۳۷	۰/۱۱	۴۲	۰/۵۳	۰/۱۳

کفایت نمونه و اجرای تحلیل عاملی برقرار می‌باشد. آزمون بارتلت با درجه آزادی ۳۷۷ برای مادران کودکان عادی و ناشنوا معنادار بود ($P < ۰/۰۰۰۱$) و آزمون KMO برابر با ۰/۷۶۴ به دست آمد. بنابراین، داده‌ها برای تحلیل عاملی مناسب هستند. ۴۲ گویه مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری از طریق تحلیل عامل اکتشافی با روش استخراج مؤلفه‌های اصلی بررسی گردید. در تحلیل برای هر دو گروه نقطه برش ۰/۴۰ انتخاب و به این ترتیب، پنج عامل حاصل به دست آمد که در جدول ۳، گزارش شده است.

بر اساس نتایج جدول ۲، بررسی میزان همبستگی گویه‌ها با نمره کل تصحیح شده نشان می‌دهد که همه گویه‌ها از همبستگی خوبی (بیشتر از ۰/۲۰) برخوردارند. بررسی میزان کجی استاندارد نیز حاکی از آن بود که این میزان برای تمام گویه‌ها در دامنه قابل قبول (بین ۱/۹۶ تا -۱/۹۶) قرار دارند. بنابراین، همه گویه‌ها برای تحلیل مناسب هستند. نخستین گام برای تحلیل داده‌های حاصل از اجرای مقیاس بر روی ۳۷۲ نفر (۳۱۰ نفر از مادران کودکان عادی و ۶۲ نفر از مادران کودکان ناشنوا)، اجرای آزمون کفایت نمونه برداری (KMO) و بارتلت است. اگر این دو آزمون معنادار و غیرمعنادار باشند؛ بنابراین مفروضه‌های لازم برای

جدول ۳- مجموع واریانس تبیین‌شده در پنج عامل مقیاس ارزش‌های اجتماعی- هیجانی و تاب‌آوری

شاخص‌ها			مؤلفه‌ها		
ارزش‌های ویژه			مجموع‌های چرخش مجذور بارها		
تراکم درصدی	درصد واریانس	مجموع	تراکم درصدی	درصد واریانس	مجموع
۱۶/۶۲	۱۶/۶۲	۳/۵۹	۱۴/۲۷	۱۴/۲۷	۳/۲۷
۲۷/۰۵	۱۰/۴۳	۲/۲۸	۲۴/۵۹	۱۰/۳۲	۲/۳۴
۳۴/۶۲	۷/۵۷	۱/۷۲	۳۳/۱۸	۸/۴۹	۱/۸۳
۴۰/۸۶	۶/۲۴	۱/۵۹	۴۰/۱۱	۶/۹۳	۱/۶۹
۴۶/۲۲	۵/۳۶	۱/۳۶	۴۶/۲۲	۶/۱۱	۱/۵۷
					۱- خودتنظیمی
					۲- شایستگی اجتماعی
					۳- همدلی
					۴- مسؤولیت‌پذیری
					۵- دانش هیجانی

با توجه به نتایج جدول ۳، مشاهده می‌شود که آخرین ارزش ویژه به مقدار قابل توجهی به واریانس اضافه نمود و نمودار اسکری از آن دفاع کرد و پنج عامل با ارزش ویژه بالای یک قادر به تبیین ۴۶ درصد واریانس هستند. ماتریس مؤلفه‌های اصلی با چرخش واریماکس برای مقیاس ارزش‌های اجتماعی- هیجانی و تاب‌آوری در جدول ۴، آمده است.

جدول ۴- ماتریس مؤلفه‌های اصلی با چرخش واریماکس

گویه‌ها	۱	۲	۳	۴	۵
۱۳- در شرایط خیلی سخت و ناامیدکننده، آرام است.	۰/۶۹				
۲۲- پس از درگیری با همسالان به راحتی هیجان‌های خود را کنترل می‌کند.	۰/۶۷				
۲۶- تجربه‌هایی را در برابر سختی‌ها کسب کرده است.	۰/۶۶				
۳۰- بعد از ناراحتی به سادگی خود را آرام می‌کند.	۰/۶۴				
۱- هنگام بازی با سایر کودکان لبخند می‌زند و می‌خندد.	۰/۶۰				
۲۲- نوبت را در کارهای مختلف رعایت می‌کند.	۰/۶۰				
۴۲- راه‌های مختلفی را برای حل مشکلاتش امتحان می‌کند.	۰/۵۹				
۱۰- به راحتی با مراقبان یا مربیان جدید سازگار می‌شود.	۰/۵۷				
۱۷- برای حل مشکلاتش از صحبت کردن و بیان آن‌ها استفاده می‌کند.	۰/۵۶				
۲۲- هنگام عصبانیت به جای برخورد فیزیکی از جمله‌های مناسبی استفاده می‌کند.	۰/۵۴				
۲۹- کمک به دیگران را دوست دارد.	۰/۶۶				
۳۳- به راحتی بازی با سایر کودکان را شروع می‌کند.	۰/۶۴				
۶- به راحتی دوست پیدا می‌کند.	۰/۶۳				
۲۷- وقتی کودکی ناراحت می‌شود، او را آرام می‌کند.	۰/۶۱				
۷- مخالفت خود را بدون عصبانیت بیان می‌کند.	۰/۶۰				
۱۱- وقتی که با او صحبت می‌نماید، به گوینده نگاه می‌کند.	۰/۶۰				
۲- بازخورد کلامی و غیرکلامی او نسبت به کارهای خوب دیگران مناسب است.	۰/۵۹				
۱۲- به سایر کودکان دیگر لبخند می‌زند.	۰/۵۸				
۲۱- از کلمات مؤدبانه مانند لطفاً و ممنونم استفاده می‌کند.	۰/۵۸				
۲۵- در مواقع لزوم با سایر کودکان کنار می‌آید.	۰/۵۶				
۹- سایر کودکان او را می‌پذیرند و دوست‌داشتنی است.	۰/۵۳				
۴- به راحتی می‌تواند گفت‌وگو با سایر کودکان را شروع کند.	۰/۵۱				
۵- وقتی که دیگران به او نیاز دارند به آن‌ها کمک می‌کند.	۰/۶۳				
۲۴- در حل مشکلات به دیگران کمک می‌کند.	۰/۶۳				
۲۷- وقتی کودکی ناراحت است، او را آرام می‌کند.	۰/۶۰				
۲۸- هنگامی که دیگران احساس درد یا ناراحتی می‌کنند، احساس خوبی ندارد.	۰/۵۸				
۲۶- با دیگران مهربان است.	۰/۵۵				

گویه‌ها	۱	۲	۳	۴	۵
۴۱- وقتی که دیگران عصبانی یا ناراحت هستند، تلاش می‌کند تا احساسات آن‌ها را درک کند.			۰/۵۲		
۸- به‌خوبی به حالت چهره دیگران واکنش نشان می‌دهد.			۰/۵۱		
۱۶- روی حرف و نظر خود پافشاری می‌کند.				۰/۶۱	
۳۴- قبل از دست‌زدن به وسایل دیگران، از آن‌ها اجازه می‌گیرد.					۰/۵۷
۳۸- در کارهایش به‌خوبی می‌تواند تصمیم‌گیری کند.					۰/۵۶
۴۰- در صورت نیاز از دیگران کمک می‌گیرد.					۰/۵۴
۱۴- در برابر کارها و رفتارهای خود مسؤلیت‌پذیر است.					۰/۵۳
۱۵- درباره وسایل اطرافش مانند کتاب‌ها یا اسباب‌بازی‌ها مسؤلیت‌پذیر است.					۰/۵۱
۳- دیگران او را به‌عنوان سرگروه، نماینده یا رهبر گروه انتخاب می‌کنند.					۰/۵۰
۱۸- تجربه‌های شخصی خود را به‌طور واضح و شفاف می‌گوید.					۰/۴۹
۳۱- در شناسایی هیجان‌ها مهارت دارد.					۰/۵۹
۳۵- به‌راحتی احساسات خود را با بزرگسالان در میان می‌گذارد.					۰/۵۶
۳۹- وقتی که فردی ساکت و غمگین است، به ناراحتی او پی می‌برد.					۰/۵۴
۱۹- هیجان‌های اصلی دیگران را به‌خوبی متوجه می‌شود.					۰/۵۰
۲۰- علت هیجان‌های مختلف خود را می‌داند.					۰/۴۸

براساس نتایج ماتریس مؤلفه‌های اصلی با چرخش واریماکس، مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری که در جدول ۳، آمده است به‌دلیل نبود بارهای مضاعف در گویه‌های مختلف مقیاس و بارگذاری هر گویه روی یک عامل، هر ۴۲ گویه باقی ماند و فرم نهایی مقیاس مشخص گردید که در جدول ۵، آمده است.

جدول ۵- فرم نهایی مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری

گویه‌ها	همیشه (۳)	اغلب (۲)	گاهی (۱)	هرگز (۰)
۱- هنگام بازی با سایر کودکان لبخند می‌زند و می‌خندد.				
۲- بازخورد کلامی و غیر کلامی او نسبت به کارهای خوب دیگران مناسب است.				
۳- دیگران او را به‌عنوان سرگروه، نماینده یا رهبر گروه انتخاب می‌کنند.				
۴- به راحتی می‌تواند گفت‌وگو با سایر کودکان را شروع کند.				
۵- وقتی که دیگران به او نیاز دارند، به آن‌ها کمک می‌کند.				
۶- به راحتی دوست پیدا می‌کند.				
۷- مخالفت خود را بدون عصبانیت بیان می‌کند.				
۸- به‌خوبی به حالت چهره دیگران واکنش نشان می‌دهد.				
۹- سایر کودکان او را می‌پذیرند و دوست‌داشتنی است.				
۱۰- به راحتی با مراقبان یا مربیان جدید سازگار می‌گردد.				
۱۱- وقتی که با او صحبت می‌کنند به‌گونه‌ای نگاه می‌کند.				
۱۲- به کودکان دیگر لبخند می‌زند.				
۱۳- در شرایط خیلی سخت و ناامیدکننده، آرام است.				
۱۴- در برابر کارها و رفتارهای خودش مسؤلیت‌پذیر است.				
۱۵- درباره وسایل اطرافش مانند کتاب‌ها یا اسباب‌بازی‌ها مسؤلیت‌پذیر است.				
۱۶- روی حرف و نظر خود پافشاری می‌کند.				
۱۷- برای حل مشکلاتش از صحبت کردن و بیان آن‌ها استفاده می‌کند.				
۱۸- تجربه‌های خود را به‌طور واضح و شفاف می‌گوید.				

هرگز (۰)	گاهی (۱)	اغلب (۲)	همیشه (۳)	گویه‌ها
				۱۹- هیجان‌های اصلی دیگران را به‌خوبی متوجه می‌شود.
				۲۰- علت هیجان‌های مختلف خود را می‌داند.
				۲۱- از کلمات مؤدبانه مانند لطفاً و ممنونم استفاده می‌کند.
				۲۲- پس از درگیری با همسالان به‌راحتی هیجان‌های خود را کنترل می‌کند.
				۲۳- وقتی که عصبانی است به جای برخورد فیزیکی از جمله‌های مناسبی استفاده می‌کند.
				۲۴- در حل مشکلات به دیگران کمک می‌کند.
				۲۵- در مواقع لزوم با سایر کودکان کنار می‌آید.
				۲۶- تجربه‌هایی را در برابر سختی‌ها کسب کرده است.
				۲۷- وقتی کودکی ناراحت می‌شود او را آرام می‌کند.
				۲۸- هنگامی که دیگران احساس درد یا ناراحتی می‌نمایند، احساس بدی دارد و نگران می‌گردد.
				۲۹- کمک به دیگران را دوست دارد.
				۳۰- بعد از ناراحتی به سادگی خود را آرام می‌کند.
				۳۱- در شناسایی هیجان‌ها مهارت دارد.
				۳۲- نوبت را در کارهای مختلف رعایت می‌کند.
				۳۳- به‌راحتی بازی با سایر کودکان را شروع می‌کند.
				۳۴- قبل از دست‌زدن به وسایل دیگران از آن‌ها اجازه می‌گیرد.
				۳۵- به راحتی احساسات خود را با بزرگسالان در میان می‌گذارد.
				۳۶- با دیگران مهربان است.
				۳۷- اسباب‌بازی‌ها و وسایل خود را با دیگران به اشتراک می‌گذارد.
				۳۸- در کارهایش به‌خوبی می‌تواند تصمیم‌گیری کند.
				۳۹- وقتی که فردی ساکت و غمگین است، به ناراحتی او پی می‌برد.
				۴۰- در صورت نیاز از دیگران کمک می‌گیرد.
				۴۱- وقتی که دیگران عصبانی یا ناراحت هستند، تلاش می‌نماید تا احساسات آن‌ها را درک کند.
				۴۲- راه‌های مختلفی را برای حل مشکلاتش امتحان می‌کند.

نمره کل که دامنه آن از صفر تا ۱۲۰ می‌باشد، از مجموع نمره‌های خرده‌مقیاس‌ها به‌دست می‌آید. پایایی هر پنج خرده‌مقیاس و کل مقیاس با استفاده از روش آلفای کرونباخ به‌ترتیب ۰/۸۷، ۰/۸۶، ۰/۹۰، ۰/۸۴، ۰/۸۶ و ۰/۸۸ محاسبه گردید. مقادیر مذکور بیانگر پایایی بسیار خوب این مقیاس در جمعیت مادران کودکان عادی و ناشنوای پیش‌دبستانی در شهر اصفهان است. برای محاسبه همسانی درونی این مقیاس از روش همبستگی خرده‌مقیاس‌ها با کل مقیاس استفاده شد که نتایج آن در جدول ۶ گزارش شده است.

با بررسی محتوای عوامل با نظر سه متخصص، عامل‌ها نامگذاری شدند. عامل اول خودتنظیمی با ۱۰ سؤال (۱، ۱۰، ۱۳، ۱۷، ۲۲، ۲۳، ۲۶، ۳۰، ۳۲، ۴۲)، عامل دوم شایستگی اجتماعی با ۱۲ سؤال (۲، ۴، ۶، ۷، ۹، ۱۱، ۱۲، ۲۱، ۲۵، ۲۹، ۳۳ و ۳۷) عامل سوم همدلی با ۷ سؤال (۵، ۸، ۲۴، ۲۷، ۲۸، ۳۶ و ۴۱)، عامل چهارم مسؤولیت‌پذیری با ۸ سؤال (۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۸، ۳۴، ۳۸ و ۴۰) عامل پنجم دانش هیجانی با ۵ سؤال (۱۹، ۲۰، ۳۱، ۳۵ و ۳۹) نامیده شد. نمره‌گذاری این مقیاس از صفر تا سه و نمره بیشتر در هر خرده‌مقیاس به معنای وضعیت بهتر است و

جدول ۶- همبستگی خرده‌مقیاس‌ها با نمره کل مقیاس

مؤلفه‌ها	نمره کل مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری	ضریب همبستگی	معناداری
۱- خودتنظیمی	۰/۸۱	۰/۸۱	۰/۰۰۰۱
۲- شایستگی اجتماعی	۰/۷۸	۰/۷۸	۰/۰۰۰۱
۳- همدلی	۰/۷۶	۰/۷۶	۰/۰۰۰۱
۴- مسؤولیت‌پذیری	۰/۷۹	۰/۷۹	۰/۰۰۰۱
۵- دانش هیجانی	۰/۸۰	۰/۸۰	۰/۰۰۰۱

همان‌طور که نتایج جدول ۶ نشان می‌دهد، هر پنج خرده‌مقیاس با نمره کل مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری، همبستگی معناداری دارند که این امر بیانگر همسانی درونی بالای این مقیاس است. در ضمن شاخص روایی محتوایی برای خرده‌مقیاس‌ها با استفاده از روش لاواشه به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۸۳، ۰/۸۱ و ۰/۸۴ به دست آمد. برای مقایسه دو گروه مادران کودکان عادی و ناشنوا در خرده‌مقیاس‌ها و نمره کل از آزمون تحلیل واریانس چندمتغیری استفاده شد. آزمون باکس فرض همگنی واریانس- کوواریانس را تأیید کرد که برابر با $(P=0/28 \text{ و } Box's M=13/08)$ بود. مفروضه شیب‌خط رگرسیون برای متغیرها و خطی بودن رابطه متغیرها برقرار بود. آزمون کرویت بارلت، حاکی از وجود همبستگی کافی بین متغیرهای وابسته بود ($P=0/0001$). نتایج آزمون لون نیز، برقراری فرض همگنی واریانس‌ها در همه متغیرها را تأیید کرد ($P>0/05$). بنابراین، مفروضه‌های آزمون آماری تحلیل واریانس چندمتغیری برقرار است. بدین‌منظور، متغیرهای خودتنظیمی، شایستگی اجتماعی، همدلی، مسؤولیت‌پذیری، دانش هیجانی و نمره کل مقیاس در هر دو گروه در پیش‌فرض آماری بزرگترین ریشه روی مورد محاسبه قرار گرفت ($F=1/47$ و $P=0/11$). بنابراین، این دو گروه مادران کودکان عادی و ناشنوا در هیچ‌یک از متغیرها تفاوت معناداری ندارند.

مهارت‌های اجتماعی و هیجانی در دوره پیش‌ازدبستان با آمادگی تحصیلی و روابط مثبت با همسالان و بزرگسالان رابطه نزدیکی دارد. بنابراین، ارزیابی چنین مهارت‌هایی از اهمیت زیادی برخوردار است (هالاها، کافمن و پولن، ۲۰۱۸). یادگیری اجتماعی-هیجانی به‌عنوان فرایند اکتساب و کاربرد مؤثر دانش، نگرش و مهارت‌های لازم برای شناخت و مدیریت هیجان‌ها، مراقبت از خود و نگرانی برای دیگران، تصمیم‌گیری مسؤولانه، ایجاد ارتباط مثبت و کنترل چالش‌های احتمالی تعریف می‌شود. رشد و تحول کودکان در دوره پیش‌دبستانی سریع می‌باشد و آنان دامنه گسترده‌ای از تغییرات هیجانی، شناختی و زبانی را تجربه می‌کنند. درک عمیق چنین مسئله‌ای نیاز به ارزیابی دقیق یا به‌بیان‌دیگر، استفاده از ابزارهای دقیقی دارد که بتواند این توانمندی‌ها را ارزیابی نماید (راویچ، ۲۰۱۳).

در کشور اسلامی ایران، پیش از بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری، هیچ ابزار استاندارد برای بررسی ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری کودکان پیش‌دبستانی وجود نداشت. با بررسی مقاله‌ها و گزارش‌های پژوهشی داخلی و خارجی مشخص شد که فقط یک ابزار درباره ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری کودکان پیش‌دبستانی هنجاریابی

همان‌طور که نتایج جدول ۶ نشان می‌دهد، هر پنج خرده‌مقیاس با نمره کل مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری، همبستگی معناداری دارند که این امر بیانگر همسانی درونی بالای این مقیاس است. در ضمن شاخص روایی محتوایی برای خرده‌مقیاس‌ها با استفاده از روش لاواشه به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۸۳، ۰/۸۱ و ۰/۸۴ به دست آمد. برای مقایسه دو گروه مادران کودکان عادی و ناشنوا در خرده‌مقیاس‌ها و نمره کل از آزمون تحلیل واریانس چندمتغیری استفاده شد. آزمون باکس فرض همگنی واریانس- کوواریانس را تأیید کرد که برابر با $(P=0/28 \text{ و } Box's M=13/08)$ بود. مفروضه شیب‌خط رگرسیون برای متغیرها و خطی بودن رابطه متغیرها برقرار بود. آزمون کرویت بارلت، حاکی از وجود همبستگی کافی بین متغیرهای وابسته بود ($P=0/0001$). نتایج آزمون لون نیز، برقراری فرض همگنی واریانس‌ها در همه متغیرها را تأیید کرد ($P>0/05$). بنابراین، مفروضه‌های آزمون آماری تحلیل واریانس چندمتغیری برقرار است. بدین‌منظور، متغیرهای خودتنظیمی، شایستگی اجتماعی، همدلی، مسؤولیت‌پذیری، دانش هیجانی و نمره کل مقیاس در هر دو گروه در پیش‌فرض آماری بزرگترین ریشه روی مورد محاسبه قرار گرفت ($F=1/47$ و $P=0/11$). بنابراین، این دو گروه مادران کودکان عادی و ناشنوا در هیچ‌یک از متغیرها تفاوت معناداری ندارند.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری برای کودکان عادی و ناشنوا، پیش‌دبستانی انجام شد. حاصل این پژوهش، بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس ۴۲ گویه‌ای ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری برای

شده بود که حاصل رساله دکتری راویچ در دانشگاه اورگن در غرب آمریکا در سال ۲۰۱۳ بود. همان‌طور که عنوان گردید، برخی از گویه‌های این مقیاس برای جامعه ایرانی واضح و شفاف یا قابل درک نبود. به‌نظر می‌رسد، دلیل این باشد که پاسخ به گویه‌ها نیاز به قضاوت درباره کودک داشت و با برخی گویه‌ها به‌راحتی نمی‌شد درباره یک کودک ایرانی که فرهنگ و سبک زندگی متفاوتی با کودک آمریکایی دارد، قضاوت کرد. برای رفع این مشکل از نظر متخصصان استفاده شد تا گویه‌ها کاملاً ساده و قابل درک باشند. علاوه‌براین، یک مطالعه مقدماتی نیز انجام شد تا اگر گویه‌ای برای شرکت‌کنندگان واضح و قابل درک نیست، زیر آن خط بکشند تا اصلاح شود. به‌این ترتیب، از جامع و مانع بودن گویه‌ها اطمینان حاصل شد.

یکی از مزایای مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری که در پژوهش حاضر، ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی آن بررسی شد، این است که برای تعیین روایی محتوایی از نظر ۱۰ متخصص مستقل استفاده شد و این نوع روایی با استفاده از روش لاواشه و روش والتز و باسل به‌صورت دقیق و عددی گزارش گردید؛ در حالی که در فرم آمریکایی، متخصصان مستقل نبودند و امکان دارد نظر آن‌ها بر همدیگر تأثیر گذاشته باشد و بدون ذکر مقدار دقیق، فقط ذکر شده است که روایی محتوایی این مقیاس را متخصصان تأیید کردند. راویچ، روایی سازه مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری را از طریق تحلیل عاملی مقیاس با روش ابلیمن مشخص کرده و در نهایت، به سه عامل یا خرده‌مقیاس خودتنظیمی و شایستگی اجتماعی، دانش هیجانی و ابراز آن و همدلی و مسؤلیت‌پذیری دست یافت؛ در حالی که پژوهش حاضر، روایی سازه از طریق تحلیل عامل اکتشافی با روش تحلیل مؤلفه اصلی و چرخش واریماکس انجام شد و در نهایت، پنج عامل یا خرده‌مقیاس به‌دست آمد و عامل‌ها با نظر متخصصان خودتنظیمی، شایستگی اجتماعی، همدلی، مسؤلیت‌پذیری و دانش هیجانی نامیده شدند. لازم به ذکر است که تعداد گویه‌ها (۴۲ گویه) و شیوه نمره‌گذاری (لیکرتی چهار درجه‌ای به‌صورت صفر تا سه) هیچ تغییری نکرد؛ ولی با توجه به افزایش عامل‌ها از سه به پنج، تعداد سؤال‌های گویه‌ها متفاوت بود. نکته دیگر این که همبستگی درونی بیشتر از ۰/۷۰ مطلوب در نظر گرفته می‌شود که فرم آمریکایی و ایرانی

هر دو تقریباً شبیه هم بودند، همبستگی درونی مطلوبی داشتند و این شرط را برآورده کردند.

به‌عنوان نتیجه می‌توان گفت، پژوهش حاضر به بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری برای کودکان عادی و ناشنوای پیش‌دبستانی با ۴۲ گویه و پنج خرده‌مقیاس انجامید و روایی و پایایی آن مورد تأیید قرار گرفت. بنابراین، از این مقیاس که برای اولین بار در ایران و در شهر اصفهان هنجاریابی شد و ویژگی‌های روان‌سنجی آن بررسی و تأیید گردید، می‌توان برای ارزیابی ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری کودکان عادی و ناشنوای پیش‌دبستانی استفاده کرد. علاوه‌براین، از این مقیاس می‌توان برای سایر گروه‌های کودکان پیش‌دبستانی با نیازهای ویژه استفاده کرد؛ ولی بهتر یک مطالعه مقدماتی انجام و پایایی آن محاسبه گردد. این پژوهش به متخصصان، روان‌شناسان، پژوهشگران، معلمان و والدین کمک می‌کند تا درک جامع‌تری از سازه‌های اجتماعی و هیجانی و توصیف آن‌ها داشته باشند. با استفاده از مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری که در این پژوهش هنجاریابی شد، شرایط فراهم گردید تا این ویژگی‌ها در کودکان عادی و ناشنوای پیش‌دبستانی ارزیابی شود. در نتیجه، یافته‌های حاصل ارزیابی کودکان که با استفاده از این مقیاس انجام خواهد شد، مسیر را برای تحول شناختی، پیشرفت تحصیلی، بهبود مهارت‌های اجتماعی کودکان هموار می‌سازد و خودتنظیمی، شایستگی اجتماعی، همدلی، مسؤلیت‌پذیری و دانش هیجانی را در آن‌ها تقویت می‌کند. به‌این ترتیب، کودکان بهتر و راحت‌تر می‌توانند روابط مثبت و مطلوبی را با والدین، همسالان و مربیان یا معلمان خود برقرار نمایند. نتایج این پژوهش حاکی از آن است که سیستم‌های اجتماعی، شناختی و هیجانی چندلایه، چندبعدی و پیچیده هستند و برای ارزیابی و تحول در آن‌ها نیاز به ابزاری معتبر است که به این ویژگی‌ها توجه خاصی داشته باشد تا بتواند ابعاد جسمی، شناختی، هیجانی و اجتماعی رشد و تحول آن‌ها را در گستره زندگی تقویت کند.

یکی از محدودیت‌های پژوهش حاضر این است که مقیاس ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری فقط برای کودکان پیش‌دبستانی سه تا شش ساله که در مراکز آموزشی مانند مراکز پیش‌ازدبستان شهر اصفهان آموزش دیده‌اند، هنجاریابی شده

توکلی زاده، ج. ش.، بوالهبری، ج.، مهریار، ا. ه.، و دژکام، م. (۱۳۷۶). همه‌گیرشناسی اختلال‌های رفتاری ایذایی و کمبود توجه در دانش‌آموزان دبستانی شهر گناباد. *مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالینی ایران*. ۳(۱ و ۲)، ۴۵-۵۲.

جوکار، ب. (۱۳۸۶). نقش واسطه‌ای تاب‌آوری در رابطه بین هوش هیجانی و هوش عمومی با رضایت از زندگی. *روان‌شناسی معاصر*. ۲(۲)، ۳-۱۲.

رضایی، س.، و دشت بزرگی، ز. (۱۳۹۷). پیش‌بینی رضایتمندی زوجیت براساس ناگویی هیجانی، صمیمیت زوجین و نشاط ذهنی در مادران کودکان آهسته‌گام. *نشریه توانمندسازی کودکان استثنائی*. ۱(۱)۹، ۱۳۳-۱۲۳.

سپنتا، م.، عابدی، ا.، یارمحمدیان، ا.، قمرانی، ا.، و فرامرزی، س. (۱۳۹۷). تأثیر برنامه آموزش هیجان‌ت مثبت فردریکسون بر تنظیم هیجان‌ت دانش‌آموزان مبتلا به نارساخوانی. *فصل‌نامه سلامت روان کودک*. ۵(۴)، ۱۰۹-۹۴.

عاشوری، م.، و جلیل‌آبکنار، س. س. (۱۳۹۷). بررسی اثربخشی آموزش ایمن‌سازی در برابر استرس بر کفایت اجتماعی افراد با فلج مغزی. *نشریه فصل‌نامه کودکان استثنائی*. ۱۸(۳)، ۳۸-۲۹.

عاشوری، م.، و قاسم‌زاده، س. (۱۳۹۷). اثربخشی آموزش ایمن‌سازی روانی بر ناگویی هیجانی، خودتعیین‌گری و جهت‌گیری زندگی نوجوانان با آسیب شنوایی. *فصل‌نامه مطالعات روان‌شناختی*. ۲(۱)۴، ۲۴-۸.

کرمی، ج.، و تازیکی، ط. (۱۳۹۵). اثربخشی برنامه آموزشی شناختی رفتاری بر رضایتمندی زوجیت و سلامت روان مادران دانش‌آموزان با آسیب شنوایی. *نشریه توانمندسازی کودکان استثنائی*. ۷(۲)، ۱۹-۲۹.

محمودی، ف.، عاشوری، م.، و انصاری شهیدی، م. (۱۳۹۶). مقایسه حمایت اجتماعی ادراک‌شده، اضطراب و استرس مادران کودکان کاشت حلزونی، دارای سمعک و شنوایی عادی. *نشریه توانمندسازی کودکان استثنائی*. ۱۸(۲)، ۲۵-۱۵.

موللی، گ.، جلیل‌آبکنار، س. س.، و عاشوری، م. (۱۳۹۴). بررسی اثربخشی بازی‌درمانی گروهی بر مهارت‌های اجتماعی کودکان پیش‌دبستانی آسیب‌دیده شنوایی. *فصل‌نامه توانبخشی*. ۱۶(۱)، ۲۷-۱۸.

نریمانی، م.، عالی ساری نصیرلو، ک.، و موسی‌زاده، ت. (۱۳۹۳). مقایسه اثربخشی آموزش متمرکز بر هیجان و کنترل تکانه بر فرسودگی تحصیلی و عواطف مثبت و منفی دانش‌آموزان مبتلا به ناتوانی یادگیری. *ناتوانی‌های یادگیری*. ۳(۳)، ۷۹-۹۹.

است؛ یعنی امکان دارد برای کودکانی که در این دوره سنی آموزش نمی‌بینند، مناسب نباشد. علاوه‌براین، برای کودکان زیر دو سال و بالای هفت سال مناسب نیست؛ همچنین حجم نمونه در گروه مادران کودکان ناشنوا کم بود و عوامل مختلفی مانند سن، جنسیت، ساختار خانواده، فرهنگ و وضعیت اقتصادی و اجتماعی شرکت‌کنندگان در نظر گرفته نشد؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود، پژوهش‌های بعدی به ساخت ابزار برای ارزیابی ارزش‌های اجتماعی-هیجانی و تاب‌آوری برای گروه‌های سنی مختلف در شهرهای گوناگون و همچنین سایر گروه‌های کودکان با نیازهای ویژه توجه داشته باشند، کودکانی که در دوره پیش‌دبستانی شرکت نمی‌کنند، مدنظر قرار گیرند؛ حجم نمونه برای گروه‌های کودکان با نیازهای افزایش یابد؛ عواملی مانند سن، جنسیت، ساختار خانواده، فرهنگ و وضعیت اقتصادی و اجتماعی شرکت‌کنندگان در نظر گرفته شوند. علاوه‌براین، پیشنهاد می‌گردد که مراکز پیش‌دبستانی و مراکز آموزش و توان‌بخشی کودکان پیش‌دبستانی از این مقیاس به‌منظور ابزار غربالگری به‌جهت ارائه خدمات و مداخله‌های هدفمندتر استفاده کنند.

منابع

اصل سلیمانی، ز.، برجعلی، ا.، و کیانی دهکردی، م. (۱۳۹۶). اثربخشی روان‌درمانی بین‌فردی بر راهبردهای تنظیم شناختی و پردازش پس‌رویدادی دانشجویان دختر مبتلا به اضطراب اجتماعی. *مطالعات روان‌شناختی دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه الزهراء*. ۱۳(۲)، ۲۳-۷.

بشارت، م. ع. (۱۳۸۸). سبک‌های دلبستگی و نارسایی هیجانی. *پژوهش‌های روان‌شناختی*. ۱۲(۲۴)، ۶۸-۶۳.

بشارت، م. ع.، و بزازیان، س. (۱۳۹۳). بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان در نمونه‌ای از جامعه ایرانی. *مجله دانشکده پرستاری و مامایی*. ۱۴(۲۴)، ۷۰-۶۱.

پرندین، ش. (۱۳۸۵). ساخت پرسشنامه کفایت اجتماعی و هنجاریابی آن در نوجوانان شهر تهران. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی*.

ترخان، م. (۱۳۹۶). اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر تنظیم هیجان و معناداری زندگی زنان افسرده. *مطالعات روان‌شناختی دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه الزهراء*. ۱۳(۳)، ۱۶۴-۱۴۸.

- Felner, R. D., Lease, A. M., Philips, R. C. (1990). *Social competence and the language of adequacy as a subject matter for psychology: A quadripartite travel framework*. In: Gullotta TP, Adams GR, Montemayor R, editors. *Developing Social Competence in Adolescence: Advances in Adolescent Development*; Newbury Park: Sage.
- Garnefski, N., & Kraaij, V. (2006). Cognitive emotion regulation questionnaire development of a short 18-item version (CERQ-short). *Personality and Individual Differences*. 41(6), 1045-53.
- Garnefski, N., Hossain, S., & Kraaij, V. (2017). Relationships between maladaptive cognitive emotion regulation strategies and psychopathology in adolescents from Bangladesh. *Archives of Depression and Anxiety*. 2(3), 23-29.
- Garofalo, C., Velotti, P., & Zavattini, G. C. (2018). Emotion regulation and aggression: The incremental contribution of alexithymia, impulsivity, and emotion dysregulation facets. *Psychol Violence*. 8(4), 470-483.
- Gregoire, S., Lachance, L. & Taylor, G. (2015). Mindfulness, mental health and emotion regulation among workers. *International Journal of Wellbeing*. 5(4), 96-119.
- Gross, J. J., & Thompson, R. A. (2007). *Emotion regulation: Conceptual foundations*. In J. J. Gross (Ed.), *Handbook of Emotion Regulation*. Guilford Press.
- Hallahan, D. P., Kauffman, J. M., & Pullen, P. C. (2018). *Exceptional learners: an introduction to special education* (14th Ed). Published by Pearson Education, Inc.
- Lawrence, B. J., Jayakody, D., Henshaw, H., Ferguson, M. A., Eikelboom, R. H., Loftus, A. M., & Friedland, P. L. (2018). Auditory and cognitive training for cognition in adults with hearing loss: A systematic review and meta-analysis. *Trends in Hearing*. 22(1), 1-13.
- Lawyer, G. (2018). Deaf education and deaf culture: Lessons from Latin America. *American Annals of the Deaf*. 162(5), 486-488.
- Lin, C. S., Lin, Y. S., Liu, C. F., & Weng, S. F. (2016). Increased risk of sudden sensorineural hearing loss in patients with depressive disorders: Population-based cohort study. *J Laryngol Otol*. 130(1), 42-49.
- نوری‌زاده میرآبادی، م.، خواستاری، س.، شیرمردی، س.، بامداد، س.، و خسروی فارسانی، آ. (۱۳۹۶). اثربخشی مداخله مبتنی بر تنظیم هیجان بر راهبردهای نظم‌دهی شناختی هیجانی و ناگویی هیجانی در بیماران مبتلا به نارسایی عروق کرونر قلب. *پیشرفت‌های نوین در علوم رفتاری*. ۲(۱۰)، ۱-۱۳.
- یزدخواستی، ف.، و عریضی، ح. ر. (۱۳۹۰). هنجاریابی سه نسخه کودک، پدر/ مادر و معلم سیاهه رفتار کودک در شهر اصفهان. *مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالینی ایران*. ۱۷(۱)، ۶۰-۷۰.
- یوسفی، ف.، و خیر، م. (۱۳۸۱). بررسی پایایی و روایی مقیاس سنجش مهارت‌های اجتماعی ماتسون و مقایسه عملکرد دختران و پسران دبیرستانی در این مقیاس. *مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز*. ۱۸(۲)، ۱۵۸-۱۴۷.

References

- Achenbach, T. M., & Rescorla, L. A. (2001). *Manual for the ASEBA School-Age Forms & Profiles*. Burlington, VT: University of Vermont, Research Center of Children, Youth & Families.
- Adigun, O. T. (2017). Depression and individuals with hearing loss: A systematic review. *J Psychol Psychother*. 7(5), 323-330.
- Aydın, A. (2015). A comparison of the alexithymia, self-compassion and humor characteristics of the parents with mentally disabled and autistic children. *Soc Behave Sci*. 174(1), 720-729.
- Bagby, R. M., Parker, J. D. A., & Taylor, G. J. (1994). The twenty-item Toronto alexithymia scale: I. Item selection and cross-validation of the factor structure. *Journal of Psychosomatic Research*. 38(1), 23-32.
- Balducci, C., Avanzi, L., & Fraccaroli, F. (2014). Emotional demands as a risk factor for mental distress among nurses. *La Medicina Del Lavoro*. 105(2), 100-108.
- Castiglione, A., Benatti, A., Velardita, C., Favaro, D., Padoan, E., Severi, D., & et al. (2016). Aging, cognitive decline and hearing loss: Effects of auditory rehabilitation and training with hearing aids and cochlear implants on cognitive function and depression among older adults. *Audiol Neurootol*, 21(1), 21-28.
- Conner, K. M., & Davidson, J. R. (2003). Development of a new resilience scale. *Depression and Anxiety*. 18(2), 76-82.

- Schoorl, J., Van Rijn, S., De Wied, M., Van Goozen, S., & Swaab H. (2016). Emotion regulation difficulties in boys with oppositional defiant disorder/conduct disorder and the relation with comorbid autism traits and attention deficit traits. *Plos One*. 11(7), 323-330.
- Shin, H. Y., & Hwang, H. J. (2017). Mental health of the people with hearing impairment in Korea: A population-based cross-sectional study. *Korean Journal of Family Medicine*. 38(2), 57-63.
- Varker, T., & Devilly, G. J. (2012). An analogue trial of inoculation/resilience training for emergency services personnel: Proof of concept. *Journal of Anxiety Disorders*. 26(6), 696-701.
- Wilamowska, Z. A., Thompson-Hollands, J., Fairholme, C. P., Ellard, K. K., Farchione, T. J., & Barlow, D. H. (2010). Conceptual background, development, and preliminary data from the unified protocol for trans diagnostic treatment of emotional disorders. *Depress Anxiety*. 27(10), 882-890.
- Matson, J. L., Rotatori, A. F., & Helsel, W. J. (1983). Development of a rating scale to measure social skills in children: The Matson Evaluation of Social Skills with Youngsters (MESSY). *Behaviour Research and Therapy*. 21(4), 335-340.
- Gresham, F. M., & Elliot, S. N. (1990). Social skills rating system-secondary. Circle Pines, MN: American Guidance Service, 1-223.
- Purnamaningsih, E. H. (2017). Inoculation training on Personality and emotion regulation strategies. *International Journal of Psychological Research*. 10(1), 53-60.
- Ravitch, N. K. (2013). Development and preliminary validation of the social-emotional assets and resiliency scale for preschool. Ph.D. Dissertation. Department of Special Education and Clinical Sciences, University of Oregon, USA.
- Rutter, M., Cox, A. Tupling, C., Berger, M., & Yule, W. (1975). Attainment and adjustment in two geographical areas. The prevalence of psychiatric disorder. *Br J Psychiatry*. 126(6), 493-509.

Empowering Exceptional Children Journal

Iranian council for exceptional children

Volume 10, Issue 3(32), Fall 2019

PP 109-124

Study of Persian version of Social-Emotional Assets and Resilience Scale's psychometric properties in normal and deaf preschool children

Mohammad Ashori*¹

Masoumeh Yazdanipour²

Abstract

The purpose of the present research was to study the psychometric properties of the Persian version of social-emotional assets and resilience scale for normal and deaf preschool children in Isfahan City. This study was a descriptive research of survey type. The statistical population of the present research included 382 experts and mothers of normal and deaf preschool children of Isfahan City in 2018-2019 academic year. The sample included respectively 10, 310 and 62 experts and mothers of normal and deaf children who were selected randomly. Assessment tool included Social-Emotional Assets and Resilience Scale for preschool children (SEARS). Viewpoints of 10 experts were gathered to assess the questionnaire's face and content validity. Lawshe method and Waltz & Bausell method were used to calculate content validity index. Construct validity was analyzed using factor analysis. The reliability of scale was calculated using Cronbach's alpha. The scale was constructed in 5 subscales and 42 items with a set of 4 answer choices for each question. The face validity and content validity (CVI=0/83) was confirmed. Content validity index was 0/83, 0/89, 0/83, 0/81 and 0/84 for subscales of self-regulation, social competence, empathy, responsibility and emotional knowledge, respectively. The reliability using Cronbach's alpha was 0/88 for the total score and 0/87, 0/86, 0/90, 0/84 and 0/85 for the subscales, respectively. The Social-Emotional Assets and Resilience Scale for normal and deaf preschool children has been shown to be a valid and reliable tool. Therefore, it is capable to be used in Iranian society and can be used for assessing emotional competency of normal and deaf preschool children.

Keywords: Psychometric properties, resiliency, social-emotional assets, standardization

*1. **Corresponding author:** Assistant Professor, Department of Psychology and Education of Children with Special Needs, Faculty of Education and Psychology, University of Isfahan, Isfahan, Iran

2. M.A. Student in Psychology and Education of Children with Special Needs, Faculty of Education and Psychology, University of Isfahan, Isfahan, Iran

Received: 14 May 2019

Accepted: 31 Oct 2019